

**Akademik IVAN
SUPEK, predsjednik
Hrvatske akademije
znanosti i umjetnosti,
Zagreb**

Dragi kolege,

Osobita mi je čast da mogu u ime Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti pozdraviti ovaj skup "100. OBLJETNICA HRVATSKOG SJEMENARSTVA".

Ovo je vrijedan i častan događaj i za starije, veće i bogatije države od Hrvatske. To nam dokazuje kako su intenzivno i u prošlosti Hrvati stupili u znanstveni i gospodarski razvoj cijele Europe. To smo mogli zato što smo doista i bili dio te Europe. Često se od nekih retoričara pokazuje a što je netočno, da je Austrougarska kraljevina i carevina za Hrvate bila tamnica naroda. To nikad nismo bili.

Hrvatska je imala svoje prirodno mjesto u srednjoj Europi.

Ja mislim da mi u svim znanstvenim raspravama o gospodarskom povezivanju trebamo se vratiti srednjoj Europi izgrađujući tu našu prirodnu cjelinu.

Na tome je puno radio i osnivač naše Akademije Josip Juraj Strossmayer. Stvaranje Europe bio je njegov ideal, a djelo mu se danas krivo tumači. On nikad nije mislio na Jugoslaviju, tamnicu hrvatskog naroda. On je mislio da se carevina preuredi na federativnom principu, gdje bi svi narodi bili ravnopravni: Austrijanci, Mađari, Hrvati, Česi, Slovaci, Poljaci, Slovenci... Da se taj ideal Štrosmayera ispunio po svoj prilici ne bi nikad bili u Jugoslaviji.

Jugoslaviju su stvorili Francuzi i Englezi. Francuski političari i filozofi i danas na toj Jugoslaviji inzistiraju, da je obnove i da spriječe stvaranje srednje Europe. Na žalost, svojom politikom između dva rata Francuzi su dozvolili i pojavu boljševizma na ovim prostorima a ništa nisu učinili da spriječe i ovaj rat. Mi moramo stalno nastojati u svim našim raspravama, znanstvenim, gospodarskim, političkim, filozofskim, povezati se i integrirati se u tu srednju Europu što bolje. Potrebno je da se što bolje vežemo u tu prirodnu zajednicu srednje Europe.

Ja vjerujem da će upravo jedinstvena Europa koja je nama svima ideal kao jedna konfederacija suverenih europskih naroda stvorena na temeljima jačanja srednje Europe biti šansa. Napose se gospodarski treba jače integrirati u srednju

Europu, a tu poljodjelstvo i turizam može puno učiniti.

Hrvatska ima tri velika bogatstva: jedno je tlo, drugo je Jadran a treće su naši ljudi. Nedavno sam bio u Mađarskoj (Budimpešti) i čuo sam kako se jako tuže na seljake koji ne mogu prihvatiti pristup tržišnom gospodarstvu i povezivanje s Europom. Međutim, kod nas taj komunistički sustav nije bio tako crn kao u Mađarskoj. Ja to mogu reći, jer sam bio stalno u opoziciji komunističkog režima. Taj naš komunistički sustav je ipak donekle ostavio slobodno poduzetništvo, privatno seljaštvo tako da se može brže graditi obnova naše zemlje.

Svakako sjeme je bitni dio čitavog našeg gospodarstva, cijele poljoprivrede. Konačno od sjemena počimlje život i ja bih rekao da je i JAZU tu dosta učinio. Ja ću samo spomenuti dvojicu Alojz Tavčar i Josip Potočanac koji su mnogo doprinjeli stvaranju naših sorata i hibrida a tu može mnogo dati genetika.

Hrvatska ima sretnu okolnost da ima različitu klimu a to nas upućuje na stvaranje različitih sorata i hibrida za te uvjete uzgoja. Ovo je pak trajni izazov genetici, oplemenjivanju bilja i sjemenarstvu da ustraju u svom razvoju.

Na kraju želim uspješan rad međunarodnog simpozija 100. OBLJETNICA HRVATSKOG SJEMENARSTVA a svima Vama svako dobro.

H v a l a.

**Ivan Tarnaj, dipl. inž.
ministar poljoprivrede
i šumarstva Republike
Hrvatske.**

Štovani skupe, dame i gospodo,

Dozvolite mi da vas u ime Ministarstva poljoprivrede i šumarstva te u svoje ime pozdravim i zaželim organizatoru Simpozija i suorganizatorima 100. obljetnice hrvatskog sjemenarstva, ovom Simpoziju i svima vama uspješan rad.

Kada agronomska znanstvena i stručna disciplina, biljna genetika, oplemenjivanje bilja i sjemenarstvo kao prirodni kontinuitet genetike i oplemenjivanja obilježava 100 godina svoje kontinuirane djelatnosti onda je potrebno;

- zahvaliti se generacijama znanstvenika i stručnjaka kojih više nema među nama, a koji su doprinjeli ovome što danas obilježavamo,

- zahvaliti se biljnim genetičarima, oplemenjivačima bilja i sjemenarima koji danas rade na ovom strateškom zadatku hrvatskog poljodjelstva i gospodarstva,

- mjerama državne politike pomoći razvoj hrvatskog sjemenarstva danas prepoznatljivog kod nas, ali kroz izvoz sjemena i u svijetu,

- podržavati kreatore inovacija, sorti i hibrida i daljnje usmjerenje ka povećanju proizvodnje i kakvoće u biljnoj proizvodnji. Napose treba podržati mlade kadrove i osposobiti ih za pravu hrvatsku industriju sjemena, kvalitetom prepoznatljivom u Europi i svijetu,

- stvoriti zakonsku regulativu koja će omogućiti sjemensku proizvodnju i promet u skladu s europskom i svjetskom zakonskom regulativom.

Kako je sjemenarstvo prirodni kontinuitet genetike i oplemenjivanja bilja, ono je znanstvena i stručna disciplina koja proučava poljoprivredno sjeme i sadni materijal od formiranja do proizvodnje nove biljke, metode proizvodnje, kontrolu, doradu, ispitivanja kakvoće, pakiranje, i marketing poljoprivrednog sjemena. Cilj mu je proizvodnja kvalitetnog i genetski čistog poljoprivrednog sjemena i sadnog materijala priznatih domaćih i stranih sorti, što je osnovni preduvjet visoke i stabilne proizvodnje. Sjeme ekonomski i tehnološki direktno utječe na ukupnost rezultata poljoprivredne proizvodnje u svim kategorijama- u prinosu, dohotku i akumulaciji.

Danas se i standard i razvijenost države može mjeriti upotrebom kvalitetnog sjemena u sjetvi, jer se sjeme vrednuje na temelju sjetvene kvalitete.

U razvoju poljoprivrede zapadno-europskih zemalja značajno mjesto ima razvijen i kvalitetan sjemenski program. Taj sjemenski program prvenstveno ima

zadatak da povezuje znanstveno- istraživački rad i praksu i omogućava primjenu novih znanstvenih dostignuća. Međutim, u nerazvijenim i istočno-europskim zemljama nedostaje sjemenski program, pa se često događa da novopriznate sorte koje se ističu većim prinosom i kakvoćom ne stižu do proizvođača te nemaju nikakvu praktičnu primjenu.

Prema povijesnim dokumentima, naš se narod od pamtivjeka odnosio s pažnjom prema sjemenu. Republika Hrvatska kao kontinentalna, ali i mediteranska država ima povoljne uvjete za razvoj sjemenarstva (industrije sjemena) ratarskih, krmnih, povrćarskih, cvjećarskih, ljekovitih i aromatičnih kultura. Međutim, sadašnje stanje sjemenarstva poljoprivrednog bilja u našoj državi u svim svojim segmentima sigurno ne odražava potencijalne mogućnosti Hrvatske.

U desetogodišnjem prosjeku (1982-1991) sa proizvodnjom sjemena od 69.719 tona pšenice, ječma 10.781 tona, zobi 1.615 tona, kukuruza 19.800 tona, uljane repice 598 tona, soje 2.073 tona i možemo biti zadovoljni, posebno jer se sjeme kukuruza i pšenice izvozi a institucije naplaćuju i vlastite licence.

Sa proizvodnjom sjemena nekih industrijskih, krmnih, povrćarskih i cvjećarskih kultura ne možemo biti zadovoljni jer ne zadovoljavaju ni domaće potrebe, a koje se prvenstveno zadovoljavaju nabavom iz uvoza (krumpir, povrće, uljarice, djetelina i lucerna)

Izvršena agresija na Republiku Hrvatsku u 1991. godini, ratna razaranja i unštavanja (u 1991. i 1992. godini) poljoprivrednih kultura, zaliha gotovih proizvoda, stočnog fonda, sredstava rada i gospodarskih objekata, značajno su povećali potrebe za proizvodnjom osnovnih poljoprivrednih proizvoda. S druge strane samim činom privremene okupacije zakonitog dijela Republike Hrvatske, značajno je smanjen proizvodni prostor Hrvatske. Naime, pod kontrolom Republike Hrvatske nalazi se 70,7% poljoprivrednih površina, zatim 73,2% obradivih površina, od čega: 72,8 oranica i vrtova, 80,98% voćnjaka, 78,77% vinograda i 73,8% livada od ukupnih površina.

To sve skupa uvjetuje da su značajno smanjene i sjetvene površine (28,4%) Hrvatske odnosno proizvodne mogućnosti i u sjemenarstvu, temelju biljne proizvodnje. S obzirom na važnost sjemenarstva kao temelja biljne proizvodnje i nužnosti rješavanja prisutne problematike u sjemenarstvu Hrvatske, pozivamo vas da zajednički započnemo rad na projektu "Hrvatski sjemenski program" koji bi trebao biti sažet u dva osnovna usmjerenja: kako brže i efikasnije ostvariti veliku proizvodnju kvalitetnog sjemena i drugo kako osigurati pravo i zasluženo mjesto na europskom i svjetskom tržištu.

Republika Hrvatska je od nedavno primljena u članstvo svjetske organizacije FAO - Organizacije UN za ishranu i poljoprivredu. Od FAO očekujemo, prije svega stručnu i tehničku pomoć, a kako Hrvatska ima dovoljno kvalificiranih stručnjaka potrebno je u suradnji sa ekspertima FAO sjemenarstvo Hrvatske učiniti kvalitetnijim i unosnijim.

Kao najbolje eksperte sa područja ove strateške djelatnosti pozivam vas na suradnju, želim puno uspjeha na programu oplemenjivanja bilja i sjemenarstva te u privatnom životu.

Prof. dr. Franjo Tomić
dekan
Agronomski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu

Štovano predsjedništvo, dame i gospodo, kolegice i kolege,

U ime Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu osobno Vas pozdravljam.

Uz pozdrav svima smatram da organizator ovog Simpozija Sekcija oplemenjivanja bilja i sjemenarstva u Hrvatskoj agronomskog društva zaslužuje priznanje što je ovo naše bogatstvo 100. obljetnicu hrvatskog sjemenarstva označilo s ovim korisnim i za nas i vrlo važnim Međunarodnim Simpozijem.

To je značajno za nas i zbog toga što je naš fakultet u prošlom vremenu značajno doprinjeo razvoju našeg sjemenarstva.

O posebnom značenju sjemena i sjemenarstva znano je od davnina.

Tako u Svetom pismu stoji: "Evo dao sam Vam sve biljke što nose sjeme po svoj zemlji i drveta roda koja nose sjeme. To će Vam biti za hranu". Dakle, sjeme bilje - hrana - život. To je ciklus u kojem je sjeme oduvijek bilo i biti će temelj.

S toga štovani znanstvenici, stručnjaci, genetičari, oplemenjivači, sjemenari, želim Vam puno uspjeha u Vašem budućem radu. Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu je i dalje spreman uz Vaš rad davati svoj doprinos u daljnjem razvoju hrvatskog sjemenarstva.

Hvala na pažnji!

**Prof. dr. Mirko Gagro
Poljoprivredni institut
Križevci**

Cijenjeno predsjedništvo, kolegice i kolege, dame i gospodo

U Križevcima je 19. studenog 1860. godine osnovano Kraljevsko gospodar-
sko i šumarsko učilište.

Gospodarsko biljevište i pokušalište postoji od 1860/61. godine.

Prije 100 godina osnovana je Postaja za istraživanje sjemena u čiji sastav ulazi
i pokušalište. Tu prof. dr. Gustav Bohutinsky postiže značajne uspjehe u genetici
i oplemenjivanju bilja i stvara prve sorte i hibride na ovim prostorima.

Nasljednici Bohutinskog su dr. Mandekić, dr. Kvakan, dr. Demerec koji
postaje vodeći svjetski genetičar. Dr. Korić radi na oplemenjivanju pšenice i
kukuruz, kreira rodnije kultivare, a najpoznatiji su pšenica U 1 i kukuruz
"Križevački rani zuban". Agrotehničkim istraživanjima i sjemenarstvom bave se
dr. Pasković, prof. Bregeš, dr. Mihalić, dr. Mohaček, te kasnije veći broj drugih
priznatih stručnjaka.

Ova velika imena su unatrag stotinjak godina ostvarila značajne pomake u
selekciji, genetici i agrotehnici, sjemenarstvu, školstvu i drugim za poljoprivredu
važnim djelatnostima. Oni su stvorili bazu i prave temelje na koje se mogla
nadograđivati naša i svjetska znanost.

U ime svih njih, u ime sadašnjih djelatnika Poljoprivrednog instituta Križevci,
kao i u svoje ime, čestitam 100-tu obljetnicu i želim uspjeh u radu.

Dr. Ivan Sikora
FAO, Rim, Italija

Poštovano predsjedništvo, cijenjeni gosti, dragi kolege i kolegice, uvažene dame i gospodo, neobična mi je čast i zadovoljstvo pozdraviti ovaj uvaženi skup u ime Organizacije za poljoprivredu i ishranu Ujedinjenih Naroda, FAO-a i zaželjeti mu uspješan rad. Kao dužnosnik Službe za sjemenarstvo i izvore biljne genetske varijabilnosti u FAO-u, imam uvid u stanje sjemenarstva u cijelome svijetu, te mogu s ponosom reći da je malo zemalja u svijetu, koje se mogu podičiti ovakvim jubilejom: obilježavanjem sto godina sustavnog rada u oplemenjivanju bilja i sjemenarstvu.

Oplemenjivanje bilja ili kako se ponekad popularno naziva, selekcija, ima za cilj izbor i stvaranje novih oblika kulturnog bilja, koji će u barem nekom od bitnih svojstava nadvisiti izvornu populaciju. Taj postupak, kojim se želi postići tako plemenit cilj, krije u sebi veliku opasnost: sužavanje genetske varijabilnosti i gubitak gena, koji se više ne mogu povratiti.

Zato bih htio iskoristiti ovu izvanrednu prigodu i skrenuti pozornost oplemenjivača, da prilikom svog rada stalno imaju na umu tu opasnost i da im cilj ne bude samo visoka produktivnost novih sorti, nego i održivost sustava, kako bi i naredne generacije oplemenjivača raspolagale s dovoljno genetske varijabilnosti u izvornim populacijama za uspješno oplemenjivanje.

Dozvolite mi da još jednom, u ime organizacije FAO i u moje osobno, čestitam Hrvatskom agronomskom društvu i svim oplemenjivačima i sjemenarima, 100. obljetnicu hrvatskog sjemenarstva i zaželim ovom skupu uspješan i plodan rad. Hvala!

Prof. dr. Franc Šalehar, dekan Biotehničke fakultete u Ljubljani
(faksom)

Zbog nepredviđenih vremenskih teškoća prof. Spanring sutra neće moći osobno prisustvovati otvaranju Simpozija i pozdraviti Skup, pa Vas molimo, da primite naš pozdrav poštom. Želimo što plodniji rad oplemenjivača i sjemenara. Impresionirani smo tako velikim brojem referata i organizatora.

Hvala za poziv naših kolega prof. dr. J. Spanringa i prof. dr. T. Tajnška, koji će referirati u srijedu.

U očekivanju daljnje saradnje primite naše najljepše pozdrave.

**Prof. dr. Zdenko Kordić, rektor
Sveučilišta u Mostaru**

Štovane dame i gospodo, kolegice i kolege,

Prenoseći vam pozdrave svojih kolega sa Sveučilišta u Mostaru i želje za uspješan rad ovog Simpozija, želim vam čestitati veliki jubilej, 100. obljetnicu hrvatskog sjemenarstva koju obilježavate pod visokim pokroviteljstvom Predsjednika Republike Hrvatske dr. Franje Tuđmana.

Dolazim iz Mostara, grada koji je pretrpio teška ratna razaranja i u kome smrt i sada vreba na svakom koraku. No, usprkos svemu Sveučilište u Mostaru tijekom čitavog rata nije prekidalo svoj rad iako smo zbog porušenih objekata i sigurnosnih razloga najveći dio nastave izvodili izvan Mostara. Djelatnost ni jednog od 5 fakulteta nije prestala, a u samom Mostaru djeluje i Agronomski institut. Rat je prorijedio i naše redove, bolje reći ostali smo sa oko 60% nastavnog i istraživačkog kadra, ali smo angažiranjem nastavnika sa Sveučilišta u Republici Hrvatskoj i izborom mlađih asistenata uspjeli održati nastavni proces i najnužnije aktivnosti.

I pored ratnih strahota kojima smo svakodnevno izloženi namjeravamo dostojno obilježiti 100. obljetnicu visokog školstva u Mostaru, budući su hercegovački franjevci 1895. godine počeli u Mostaru sa studijom teologije. Jedna od naših budućih aktivnosti bit će i osnivanje Agronomskog fakulteta, a pomoć na tom planu očekujemo i od vas, drage kolege. Podsjetit ću Vas da je u Mostaru već postojao studij agronomije i to najprije kao Viša poljoprivredna škola, a zatim kao odjel Poljoprivrednog fakulteta iz Sarajeva. Zemljišni i vodni resursi HR Herceg-Bosna predstavljaju neiskorišteno bogatstvo posebice na planu agrarnog gospodarstva, budući se samo oko 6% ukupnih obradivih površina navodnjava. Na prostorima HR Herceg -Bosna moguće je proizvoditi sve vrste poljoprivrednih proizvoda potrebnih za ljudsku hranidbu, jer na ovome području postoje tri proizvodna područja: ravničarsko, brdsko-planinsko i mediteransko. Posebnost poljoprivredne proizvodnje bit će svakako izražena u prvim godinama nakon prestanka ratnih djelovanja.

Zadaća Sveučilišta u Mostaru, kao centra znanstvenog i kulturnog razvitka HR HERCEG-BOSNA ukazati će na značajne mogućnosti poljoprivredne proizvodnje kao jedne od temeljnih gospodarskih grana Herceg-Bosne.

Koristim priliku da mojim znanstvenicima iz oblasti agrara i ovom prilikom zahvalim na sudjelovanju na znanstveno-stručnom skupu "Pravci razvoja Hrvatske zajednice Herceg-Bosna" održanom travnja ove godine u Neumu u organizaciji Sveučilišta u Mostaru te na ohrabrenju i pomoći koju su mu pružili u ovim teškim trenucima. Uvjeren sam da će se mnogi od vas pojaviti i kao autori znanstvenih radova u znanstvenom časopisu koji usprkos ratu uskoro pokrećemo.

Želim, na kraju, štovani skupe, da ovaj Simpozij protekne u stjecanju novih saznanja i sučeljavanju mišljenja kako to i priliči znanstvenicima i stručnjacima.

Dr. Božo Kolić,
ravnatelj
Institut za
 oplemenjivanje i
 proizvodnju bilja,
 Zagreb

Štovano predsjedništvo, dame i gospodo, kolegice i kolege,

Dozvolite mi da Vas ispred Instituta za oplemenjivanje i proizvodnju bilja, Zagreb sve skupa srdačno pozdravim i da Vam zaželim uspješan rad ovog Simpozija kojim obilježavamo 100.-u obljetnicu hrvatskog sjemenarstva.

Klica sjemenarstva Hrvatske, ujedno je i klica sjemenarstva Instituta za oplemenjivanje i proizvodnju bilja, Zagreb, pošto je Postaja za istraživanje sjemena iz Križevaca preseljena u Zagreb gdje i sada radi kao Zavod za ispitivanje sjemena, Kačićeva 9 u okviru našeg Instituta.

Kroz ovaj dugački period 100 godina rada u ovoj djelatnosti, Institut za oplemenjivanje i proizvodnju bilja, Zagreb dao je veliki doprinos u oplemenjivačkom i sjemenarskom radu Hrvatske. Naše su sorte i hibridi prošireni ne samo unutar naših granica, već slobodno možemo kazati od Kine do Amerike.

Ovaj skup kojim danas obilježavamo 100.-u obljetnicu hrvatskog sjemenarstva sigurno će biti veliki doprinos za budući rad oplemenjivača i sjemenara u Hrvatskoj. Ispred Instituta i djelatnika našeg Instituta ja Vam želim uspješan rad i ugodan boravak ovdje u Stubičkim Toplicama.

**Prof. dr. Julio Martinčić, izaslanik dekana
Poljoprivredni fakultet, Osijek**

Dame i gospodo, kolegice i kolege,

Poljoprivredni fakultet u Osijeku je relativno mlada ustanova u odnosu na ovih 100 godina hrvatskog sjemenarstva, i u odnosu na Agronomski fakultet, Zagreb. Nosim Vam tople pozdrave našeg dekana koji je službeno odsutan. Nosim Vam pozdrave svih naših kolegica i kolega sa Poljoprivrednog fakulteta, Osijek.

Rekao bih, premda smo mladi fakultet, ipak smo odškolovali 32 generacije diplomiranih inženjera agronomije i jednim dijelom sudjelovali u ovih 100 godina hrvatskog sjemenarstva. Danas ovdje među nama sjedi veliki broj kolegica i kolega koji su završili naš fakultet i koji danas rade u sjemenarstvu. Imamo istina malo oplemenjivača, ali je kontinuitet u školovanju tih mladih stručnjaka.

Druga stvar koju je Poljoprivredni fakultet u Osijeku napravio, to je postdiplomski studij iz sjemenarstva. Imamo već završenih kolega a nadam se da ćemo imati i novih kolega na postdiplomskom studiju u Osijeku koji će usavršavati svoje znanje.

Ja se nadam da će u slijedećih 100 godina, tj. kada se bude obilježavala 200-a obljetnica hrvatskog sjemenarstva, Poljoprivredni fakultet iz Osijeka imati još značajniju ulogu.

Hvala organizatoru na pozivu, uz najbolje želje za daljnji rad.

Dr. Antun Novoselović
ravnatelj
Poljoprivredni institut, Osijek

Dame i gospodo, kolegice i kolege, štovano predsjedništvo,

Ugodna mi je čast pozdraviti Vas ispred Poljoprivrednog instituta Osijek i zaželiti uspješan rad.

Kao što su kolege Gagro iz Križevaca i Kolić iz Zagreba priopćili, naše su ustanove počele s radom praktično sjemenarstva u približno u isto vrijeme. Tako isto u Osijeku 1878. godine osnovano je u okviru Slavenskog gospodarskog društva pokušalište koje se bavilo sortnim pokusima, sjemenarstvom i stvaranjem sorata za koje su imali interes ondašnji veleposjednici Slavonije, Baranje i Osijeka. I mi možemo reći da smo se na vrijeme uključili u ovu djelatnost i od tada se u kontinuitetu odvija ovaj posao oplemenjivanja bilja i sjemenarstva.

Podsjećam, da je sjemenarstvo prirodni nastavak genetike i oplemenjivanja bilja ali je to i biznis, interes poduzetnika i tržišta. Poljoprivredni institut, Osijek je do sada dao veliki broj sorata i hibrida te značajne količine sjemena ratarskih i krmnih kultura tijekom ovih 100 godina.

Iako smo porušeni i desetkovani ovim ratom, Poljoprivredni institut, Osijek nastavlja oplemenjivačku i sjemenarsku djelatnost, dajući svoj doprinos razvoju hrvatske države.

Želim Vam puno uspjeha u radu na dobrobit hrvatskog sjemenarstva. Hvala.

Mr Zlatko Dominiković
ravnatelj
Poljoprivredni centar Hrvatske, Zagreb

Štovano predsjedništvo, dame i gospodo,

Dozvolite mi da ispred djelatnika Poljoprivrednog centra Hrvatske, Zagreb iskreno čestitam 100. OBLJETNICU HRVATSKOG SJEMENARSTVA.

Od svog osnivanja do danas Poljoprivredni centar Hrvatske i njegovi djelatnici aktivno su uključeni u program hrvatskog sjemenarstva. Hibridi kukuruza talijanske sorte pšenice, hibridi suncokreta, uljane repice, soje, raž, zob i drugo bilje šireno je preko centra.

Važan doprinos razvoju hrvatskog oplemenjivanja bilja i sjemenarstva u okviru centra dali su: prof. dr. Franjo Šatović, inž. Ivan Vičić, inž. Franjo Stanek, doc. dr. Ivan Kolak, inž. Milan Benc, dr. Ante Lončar i drugi agronomi poljoprivrednih stanica i službi kombinata. Koristim priliku da se i javno zahvalim dr. Ivanu Kolaku na neprocjenjivom doprinosu razvoju hrvatskog sjemenarstva i oplemenjivanja bilja. Ovdje su se sakupili svi hrvatski biljni genetičari, oplemenjivači i sjemenari koji su u proteklom vremenu imali što reći ali i oni mlađi čije rezultate tek očekujemo.

Poljoprivredni centar Hrvatske će i dalje davati svoj doprinos razvoju hrvatskog sjemenarstva vjerujem najviše kroz introdukciju svjetskih sorata.

Svim sudionicima Simpozija želim uspjeh u radu i puno sreće u privatnom životu. Hvala na pažnji!

**Nikola Kirigin, dipl.
inž. agr.
predsjednik Svjetskog
hrvatskog sabora,
Kalifornija, USA**

Dobra večer. Dragi kolegice i kolege. Nisam se nadao da ćemo se sresti u ovakvoj prigodi. Ja sam mislio samo doći pozdraviti svoje prijatelje.

Hvala vam što smo sad zajedno. Želim vas pozdraviti i čestitati vam na vašem dosadašnjem uspješnom radu i kao vaš kolega, doduše ne sjemenar, ali iz poljoprivrede, uglavnom vinarstvo i vinogradarstvo ili bolje rečeno vinogradarstvo i vinarstvo jer prije je loza pa onda vino.

Reći ću vam što mi je jedan od najugodnijih doživljaja od kad dolazim u Hrvatsku kroz ove 92. i 93. godinu. Prvi put sam došao nekoliko dana iza kako je Hrvatska država bila priznata međunarodno jer do tada nikad nisam dolazio u ove krajeve. I kad su ljudi odlazili, moja je žena išla prvo 91. godine, pitam kakva je zastava bila na uzletištu aerodroma. Kaže, hrvatska sa zvijezdom i jugoslavenska s druge strane, kažem, meni nema ulaza, onda, tada.

Dakle prvi je moj dolazak bio 29. siječnja 92. I od onda ovo je dvanaesti put u moju dragu domovinu i našu zajedničku Hrvatsku. Kroz svo to vrijeme sam doživljavao Hrvatsku na razne načine. Ne samo ja, nego svi mi Hrvati koji smo izvan domovine. Jer smo sanjali o Hrvatskoj i nismo mogli dolaziti u svoju domovinu. Vi znate, uvijek je redovito san najljepši a java je uvijek drukčija. No međutim mene ne smeta što java nije onakva kako smo sanjali. Nije java ni u onim državama koje već postoje stoljećima. Ima i čuda kod nas pogotovu kad smo suočeni sa strašnim ratom. Al sam doživio mnogo ugodnih momenata. Smeta me kad ljudi samo govore ono što je crno i loše a ima toliko svijetlih momenata. Vi znate onu usporedbu optimiste i pesimiste s čašom vode pola praznom pola punom.

Jedan od najugodnijih doživljaja je bio pred nekoliko mjeseci kad sam se vratio opet, još jedan put sam se vratio preko Budimpešte jer sam želio vidjeti kako je Slavonija. Vozeći se moji prijatelji i kolege su me dočekali u Budimpešti. Vozili smo se do granice, to sam skoro na svakom skupu ovaj primjer iznio. Vidio sam prilično je obrađeno ali nije svaka parcela. Kukuruz, jer to je onda bio jedini još usjev u poljima, bio je možda pola metra visok a boja blijedo zelena.

Od granice Hrvatske do Osijeka, sutradan od Osijeka do Zagreba i poslije opet natrag, istinu vam hoću reći, nisam vidio ni jednu parcelu neobrađenu. Rekoh kukuruzi su bili jedini usjev ali se vidjelo i da su druge parcele bile obrađene. Kukuruz je barem duplo visok a boja bujno zelena. I pitam svoje kolege kako, to poznato je, da se znanstvena dostignuća svugdje po svijetu izmjenjuju i iskustva,

što oni znaju znamo i mi i obratno. Tako su mi potvrdili, mi se sastajemo, dijelimo dostignuća. Onda kaži zašto je ta razlika. Ovaj odgovor koji sam tada dobio, rekao sam na svakom dosadašnjem mjestu, koji ispunja baš mene osobitim zadovoljstvom, jer sam dio te struke. Odgovor: ovo je zato što radimo iz ljubavi, da nitko u Hrvatskoj ne bude gladan. I to je postignuto. Čuo sam da je već ove godine država otkupila samo od seljaka dovoljno pšenice, koliko je potrebno za Hrvatsku. Probleme imaju poduzeća da prodaju pšenicu koja je još kod njih. Dakle, sa ovakvim osobljem, sa ovakvim stručnjacima, sa ovakvim radnicima koji su posvećeni da rade ne samo za ostvarenje svoje struke, da ne samo nađu osobno zadovoljstvo u dostignućima svoje struke nego koji su osjetili da je njihova struka dio također rada i nastojanja cijeloga naroda da obrani i izgradi svoju Hrvatsku isto kao onih na fronti da obrane svaki pedalj zemlje tako je dužnost svih nas ne samo dužnost već u tom nalazimo veselje da doprinesemo svoj obol i doprinos za bolju budućnost svoga naroda i svoje zemlje. Osjetio sam da je jedan veliki problem koji je posljedica revolucija dosadašnjih, pitanje odnosa, pitanje obnove poljoprivrede, pitanje vlasništva, privatiziranje. Mogu vam iz iskustva a moje nije niti da vam sugeriram a kamoli da vam kažem, što ćete vi napraviti. Uvjerio sam se u svom životu ovo: nijedan ekstrem nije previše koristan. Uvijek je negdje slavna sredina najljepši put. To znači u suradnji, u kooperaciji seljaka, vlasnika i znanstvenih ustanova i također onih velikih poduzeća koja ta znanstvena dostignuća provodaju u praksu jer po mom mišljenju u suradnji najbolja je budućnost svake zemlje u svemu pa tako i u poljoprivredi. Sigurno da je problem kod nas veliki što se tiče vlasništva, što se tiče velikih poduzeća. Tko će pronaći najbolji put, najbolje rješenje da što bude manje osoba nezadovoljnih a što više zadovoljnih. Bilo kako bilo jedno se rješenje mora naći. Moramo naći načina da privatno vlasništvo se vrati seljaku koji želi ostati i obrađivati svoju zemlju. Vjerujem da je budućnost svake zemlje u bogatstvu građana. U našem slučaju u bogatstvu seljaka i meni se čini baš zato što je neprijatelj nastojao na sve moguće načine raseliti selo, uništiti selo a selo je po mom dubokom mišljenju i uvjerenju temelj održavanja našeg naroda u dugoj prošlosti. Ni radnik, ni znanstvenik, ni činovnik nije tako stalni elemenat kao seljak koji živi u svom domu niti može biti toliko nezavisan. Zato vjerujem da je budućnost i naša da nađemo neki slogan ne znam kako bi se reklo: Natrag zemlji! Natrag zemlji, zato jer zemlja je nastavak. Ljudi koji žive na zemlji su najbolje jamstvo da će proslijediti i najbolje jamstvo za budućnost ove zemlje. Međutim, rekoh malo prije, sam seljak nema mogućnosti bez obzira koliki je vlasnik kolike količine i površine zemlje da provodi i najprije da dolazi do znanstvenih dostignuća a onda da ta dostignuća provodi u praksu. To je nemoguće u malim ili srednjim poljoprivrednim površinama. Eto zato su potrebna i velika poduzeća. Zato u Americi je savršena kooperacija između fakulteta, znanstvenih ustanova, instituta, velikih kapitalističkih poljoprivrednih poduzeća, magnata kako hoćete ih nazvati ili to u vinarijama, vinogradima u bilo kojem području i također onih prvobitnih, početnih, temeljnih proizvođača. Ja se nadam da ćete i vi pripomoći i doprinijeti svoj udio da do takve kooperacije dođe. Nije na meni da spominjem kako će se rješavati pitanje vlasništva. To je sigurno pitanje državne politike u čijem formiranju ćete također i vi učestovavati. Kao predsjednik Svjetskog Hrvatskog Kongresa ja bih samo želio spomenuti još to. Baš taj razlog, korist

kooperacije i kooperiranja, doveo nas je na ideju da ako želimo od svega što ulažemo od truda, vremena i novca da postignemo veći učinak moramo raditi zajedno.

Prijateljima sam u autu spomenuo. Dozvolite da i vama spomenem jedan primjer, da lakše ilustriram ne samo korist nego upravo potrebu i nuždu kooperiranja u svemu pa tako i na području vašeg rada. Vi znate koliko imamo tisuća djece nezbrinute koji su ostali bez očeva a mnogi bez oca i majke. Milosrdno hrvatsko srce uvijek osjeća za one koji najviše trpe. Imali smo nekoliko desetaka organizacija koje se brinu za pomaganje te jadne siročadi i u toku tih nastojanja da im pomognemo došao sam do ovih saznanja.

Imate ovakvih slučajeva da u jednom te istom hotelu, odmaralištu na jadranskoj obali žive jedna obitelj recimo majka sa četvero djece i sva djeca imaju kumove. Kumove znači da svako dijete dobiva mjesečno 50 dolara u dinarskoj protuvrijednosti al sam ustanovio također da u istoj toj obitelji ima možda jedno ili dvoje djece dvostruko kumstvo. Pod istim tim krovom stoji i živi i jedna druga majka recimo kao za primjer isto četvero djece no možda samo dvoje djece imaju kumove samo sa 100 dolara mjesečno. Vidite ta razlika, ta nepravda je izvor nezadovoljstva. Kako jedan stari seljak, a od seljaka puno možemo naučiti, to je životno iskustvo, je rekao: Ne boli me mali dil, nego krivi dil. A taj krivi dil se samo može ispraviti sa kooperacijom koja je temeljena barem na evidenciji. Neka svi oni koji dalje žele, koji mogu neka nestoje raditi na zbrinjavanju za ovu djecu. Nek se samo ovo evidentira nek se na nekom mjestu gdje postoje kompjutori da se znade. Tako ako neko dijete dva put dobiva, nek se upozori da ide tamo gdje nema nijedno dijete. Tako mi je po mom mišljenju slično i kod vas odnosno na našem području poljoprivrednom. Uspostavite tu suradnju koja ovisi o nekoliko tih čimbenika ili faktora od redovnih proizvođača do onih ljudi koji rade motikom po žegi na suncu ili po zimi. Kod vas koji radite u laboratorijima i kod vas koji radite u proizvodnji i kod onih koji rade u administraciji, kod onih koji vode državnu politiku. Ako ne dođe do potpune ili barem potpunije suradnje mi nećemo postići dovoljno rezultata. Spomenuo sam također morate uzeti u obzir i vlasništvo. Pitanje vlasništva se mora riješiti po mom mišljenju na neki način putem dionica ili ne znam. U to sad neću ulaziti ali potrudite se da dođe do rješenja i to što prije dođe. Do neke privatizacije ali takve privatizacije da ne uništi ono što je zdravo. Ono što nije zdravo to će nestati samo od sebe. Samo mi nemamo vremena da se taj proces odugovlači ad calendae graecas, u nedogled. Ono što se može obaviti danas ne ostavljajmo za sutra. Ja bih da svaki od nas sa svoje strane doprinese, učini ono što može. Ja vjerujem da ćemo učinak i rezultat i plodove postići još i za vrijeme ne samo vašeg mladog - jer ste svi ovdje mladi - vašeg života, jer ni ja ne želim ni umrijeti dok ne vidim i sretnu Hrvatsku a u Hrvatskoj svakog građanina sretnog i to ćemo postići, sestre i braćo, kolegice i kolege ako svima nama zajedno bude Hrvatska iznad svega. Hvala vam!

Ante Ujević, dipl. inž. umirovljeni sjemenar, koji je pune 43 godine radio u Zavodu za ispitivanje sjemena u Zagrebu

Štovani skupe, drage kolegice i kolege.

U prvom redu želim da se zahvalim dr. Ivanu Kolaku i organizatorima ovog jubilarnog simpozija, koji su mi omogućili da se čuje i riječ nas umirovljenika kolega i kolegica, ovdje nazočnih, ali i onih koji nisu ovdje. Želim izraziti zadovoljstvo i sreću što se i nas pozvalo na ovaj Simpozij u skladu sa slavnom tradicijom našeg naroda.

Sretan sam i ponosan što Vas u ime umirovljenih kolega i kolegica mogu pozdraviti i zaželjeti Vam uspješan rad na obilježavanju 100-te obljetnice hrvatskog sjemenarstva. Tijekom ovog stoljeća kojeg obilježavamo, imali smo nemjerljivih praktičnih rezultata na ponos generacija koje sada rade i koje će nastaviti znanstveno-stručni rad na sjemenarstvu.

Na ovim prostorima, Hrvatska je bila država koja je utemeljila znanstveno sjemenarstvo prije 100 godina. Taj posao treba nastaviti i razvijati ga, te uskladiti sa dostignućima u svijetu. Potrebno je ustrajati i u ovim teškim, ratnim uvjetima.

Uvjeren sam da će te to znati i moći učiniti.

Od srca Vam želim puni uspjeh u radu, gdje su i prethodne generacije dale svoj doprinos. Hvala.

Nikola Kirigin, predsjednik Svjetskog hrvatskog kongresa (u sredini sa članovima organizacijskog odbora Simpozija Đ. Domačinović, K. Černak, I. Kolak i M. Gagro.